

ZAGREB, 21. kolovoza 2009.

INFORMACIJA ZA NOVINARE

Ministarstvo turizma još je u tijeku rekordne 2008. godine, u kojoj se ostvareno 11,3 milijuna dolazaka (1% više) i 57,1 milijuna noćenja (2% više) te 7,4 milijardi eura ili 10% više rasta prihoda od turizma, najavilo da će turistička 2009. biti jedna od najzahtjevnijih i najtežih što se posebno odnosi na procjene od prošle godine o očekivanom padu putničkog avio prometa.

Ministarstvo turizma i Hrvatska turistička zajednica (HTZ) **uveli su nove mjere koje su na snazi od prosinca 2008. godine, te je raspisan natječaj za udruženo oglašavanje hrvatskog turizma, kojim su po prvi put utemeljeni partnerski odnosi javnog i privatnog sektora.**

Za akciju udruženog oglašavanja Ministarstva turizma za promidžbu i poticanje regionalnih avio programa, Hrvatska turistička zajednica sa sustavom turističkih zajednica i gospodarskim subjektima odobrila 7 zahtjeva na ukupni iznos od 2.487.647,24 kuna od kojeg je do sada polovica isplaćena.

Zahtjeve su podnijeli: Turistička zajednica Istarske županije za Ryanair, Croatia Airlines, Germanwings i Norwegian Air ; Turistička zajednica Primorsko-goranske županije za Ryanair ; Turistička zajednica Zadarske županije za Ryanair; Turistička zajednica Osječko-baranjske županije za Ryanair.

U proljeće ove godine su odobreni i unaprijed, u 50% iznosu isplaćeni poticaji organizatorima putovanja i to 1 euro po svakom dovedenom putniku u sezoni, te 20 eura po svakom dovedenom putniku u pred i posezoni, što predstavlja ukupnu obvezu turoperatora za dovođenje 1,461.402 gosta, ili 40% ukupnog organiziranog dolaska, ili gotovo 15 posto svih stranih gostiju u 2009. godini. Tijekom sljedećeg tjedna slijedi završno ugovaranje i isplata druge polovice iznosa za udruženo oglašavanje.

Temeljem poduzetih mjera Ministarstva turizma RH i Hrvatske turističke zajednice, potpisani su ugovori za udruženo oglašavanje u 2009. godini. Interes privatnog sektora nadmašio je očekivanja, te je za pet modela udruženog oglašavanja pristiglo 618 kandidatura, u ukupnom iznosu od 40,7 milijuna kuna, čime su ukupni zahtjevi premašili odobrena sredstva, te je ukupni iznos za promidžbu povećan na 185,5 milijuna kuna.

Ukupna vrijednost zahtjeva za udruženo oglašavanje Hrvatske turističke zajednice s organizatorima putovanja u 2009. godini, prema kriteriju za udruživanje sredstava 1 euro po dovedenom putniku, iznosi 9.944.960 kuna, što predstavlja 1,35 milijuna dovedenih gostiju.

Za udruženo oglašavanje Hrvatske turističke zajednice s organizatorima putovanja u pred i posezoni u 2009. godini, prema kriteriju za udruživanje sredstava 20 € po dovedenom putniku, zaprimljena je ukupna vrijednost svih pristiglih kandidatura u iznosu od 12,471.160 kuna, što predstavlja 85.045 planiranih gostiju u pred i posezoni u 2009. godini.

CROATIA AIRLINES - TIJEK TURISTIČKE SEZONE 2009. S OČEKIVANJIMA DO KRAJA GODINE

Uvod u turističku sezonu obilježen je lošim najavama i prognozama s relevantnih turističkih sajmova krajem prošle godine i početkom tekuće, prvenstveno WTM i ITB koji su ukazali na mogući veliki pad potražnje avio gostiju. Uskrs ove godine pogodio je predsezoni, ali je istovremeno utjecao na negativne brojke već na samom početku: u ožujku 2009. koji je u usporedbi s ožujkom 2008. očekivano pokazao pad broja putnika. Blagdani (Tijelovo, Duhovi) koji donose povećan broj putnika s određenih tržišta – prvenstveno Austrije i Bavarske – također nisu dostigli brojke prošle sezone.

Obzirom na pravovremene signale iz naših predstavništava o mogućem podbačaju organiziranih dolazaka, ustanovili smo da će ove godine naročito podbaciti „early bird“ (rani booking) aranžmani kod tour-operatora na našim najjačim tržištima.

Već početak srpnja i ulazak u punu, visoku sezonu dao je naznaka bitnog oporavka. „Early Bird“ aranžmani zamijenjeni su last-minute prodajom, a booking pokazuje čak i rast u odnosu na prošlu godinu.

U odnosu na prošlu godinu, proširili smo lepez letova te su odredišta na hrvatskoj obali, zahvaljujući mreži letova koje Croatia Airlines obavlja, sada dostupna i u Švedskoj (Goteborg) i u Španjolskoj (Barcelona). Novi su letovi zasad opravdali očekivanja, bar računajući uspješnost po broju prevezenih putnika.

Dio sezonskih letova obavljamo kao redovite što olakšava distribuciju sjedala i vođenje aktivne cjenovne politike namijenjene individualnom gostu. Upravo na taj način, te uz ugovaranje posebnih uvjeta s drugim partnerskim zrakoplovnim tvrtkama, ponudili smo svoje usluge na prekomorskim tržištima. Dosadašnji tijek sezone pokazuje vrlo dobre rezultate prodaje na tržištima USA i Kanade. Po aktualnim rezultatima prodaje u financijskom smislu smo na razini prethodne godine (rezultati do 31. srpnja 2009.).

Najlošiji rezultat individualne prodaje bilježimo u Japanu i dijelom u Australiji – dio razloga je i u tome što su upravo ova tržišta imala vrlo dobre rezultate prošle godine koji se nisu ponovili.

Novi let za Barcelonu povećao je prodaju individualnim gostima na španjolskom tržištu dok je let za Goteborg pozitivno utjecao na prodaju u Švedskoj ali i u Norveškoj.

I u dijelu direktnih letova na najjača tržišta postoje ona koja su opravdala ponuđeni kapacitet te ona koja nisu. Primjer je let Paris – Pula koji je, iako potaknut na želju Županije te grupe istarskih hotelijera, pokazao vrlo nisku potražnju. Istovremeno su letovi iz Pariza prema Splitu i Dubrovniku vrlo dobro popunjeni – naročito sada u jeku sezone.

Očekivanja od kolovoza su velika – nastave li se trendovi visoke sezone kakve je pokazao srpanj, nadamo se i daljnjem ublažavanju početnih minusa. U posezoni prognoze su također dobre te je konačno očekivanje da će Croatia Airlines završiti turističku sezonu s blagim minusom – ali daleko bolje od prvih prognoza s početka sezone.

Pregled rezultata po tržištima na dan 31.srpnja 2009.

Iz **Austrije** je obavljeno 156 letova iz Beča i Graza za Split, Dubrovnik i Brač. Na ponuđenih 17.108 sjedala prevezeno je 9222 putnika. Iz **Belgije** je ponuđen let Bruxelles – Split subotom. Obavljeno je 28 letova ukupnog kapaciteta 3.728 sjedala a prevezeno je 2.574 putnika. U **Švicarskoj** su u ponudi letovi iz Züricha za Dubrovnik i Split. Obavljeno je 56 letova a ponuđeno 20196 sjedala. Prevezli smo 10867 putnika. **Češka republika** pokrivena je charter letovima koji se obavljaju iz Ostrave za Split. Ukupno je obavljeno 16 letova s 2000 sjedala. Prevezeno je 1544 turista. **Njemačka** je tradicionalno najjače tržište (uz Veliku Britaniju). Ponudili smo 48.978 sjedala na 326 letova. Prevezeno je 29.806 turista. Iz **Francuske** smo prevezli 18448 putnika. Obavljeno su 192 leta ukupnog kapaciteta 27484 sjedala iz Pariza za Split i Dubrovnik te iz Lyona za Split. Prema ponuđenom kapacitetu francusko je tržište treće za CTN. Iz **Izraela** je obavljeno 48 charter letova. Ukupno je ponuđeno 6.894 sjedala na kojima je u Hrvatsku prevezeno 4.744 putnika. Iz **Nizozemske** smo obavili 108 letova iz Amsterdama za Dubrovnik, Pulu i Split. S ukupnom ponudom 16.758 sjedala prevezli smo 9.701 putnika. **Velika Britanija** bilježi ukupno 284 letova s 42.780 sjedala na kojima je u Hrvatsku prevezeno 28.991 putnik. Letovi su postavljeni iz Londona za Pulu, Dubrovnik, Split i Rijeku te charter letovi iz BFS/CWL/BHX/NCL/LPL/GLA za Dubrovnik.

DUBROVNIK AIRLINE

Dubrovnik Airline već petu godinu uspješno posluje kao charterski prijevoznik i u 2008. godini bili smo drugi po broju putnika na zračnoj luci Dubrovnik (13,7%), i isto takvim udjelom na zračnim lukama Split i Pula.

U 2009. godini kao posljedica svjetske krize, početkom sezone došlo je do znatnog otkazivanja potpisanih ugovora sa touroperatorima, jer je kombinacija financijske krize kao i psihološki efekt koji je ona proizvela u kombinaciji s mnogo elastičnijom ponudom Lowcost prijevoznika, odbila dio tradicionalnih charterskih putnika. Krajem sezone i po smirivanju psihoze i krize u europskim

zemljama, ponovo vraća te turiste tako da je 9. mjesec u našem programu letenja najmanje reduciran u odnosu na potpisano.

Smanjenje naleta u charterskom prometu oslobodilo nam je dodatne kapacitete tako da se Dubrovnik Airline odmah okrenuo novim tržištima i prodaji tih kapaciteta u Ad Hoc letovima i subcharterima za druge. Prijašnjih godina udio takvih letova u ukupnom godišnjem naletu Dubrovnik Airlinea iznosio je oko 20% a ove godine on gotovo 50%.

Posljedica takvog angažmana je **pozitivno poslovanje** Dubrovnik Airline-a svih mjeseci ove sezone, a i ukupno od početka godine.

Za ovu zimu, uz suradnju i podršku hotelijera iz Istre, Splita i nekoliko hotela iz Dubrovnika, dogovaramo program zimskog turizma.

Godina 2010. godina će prema našim prognozama pokazati daljnje smirivanje situacije. Touroperatori su još oprezni, ali je vidljiv porast potražnje. Očekujemo da ćemo za sezonu 2010. imati charterskih ugovora na nivou između 2008. i ove godine.

ZRAČNA LUKA ZAGREB

Zračna luka Zagreb (ZLZ) je, kao najveća hrvatska zračna luka s otvorenošću za promet 24 sata, ostvarila promet **za prvih sedam mjeseci ove godine od 1,187.580 putnika**, te još 73.466 putnika za prvih 10 dana mjeseca kolovoza. Za usporedbu, u prvih sedam mjeseci 2008. godine ostvaren je prihvat i otprema 1.238.904 putnika, te u prvih 10 dana kolovoza 2008. godine još 74.241 putnika.

Sukladno tome u ovoj godini je za prvih sedam mjeseci zabilježeno 11.892 slijetanja zrakoplova komercijalne avijacije i još 577 slijetanja u prvih 10 dana kolovoza u usporedbi s istim periodom prošle godine kada je zabilježeno 12.917 slijetanja zrakoplova komercijalne avijacije i 640 slijetanja u prvih 10 dana kolovoza 2008. godine.

Iz dinamike prometa putnika na ZLZ za prvih sedam mjeseci 2009. godine razvidno je da su u međunarodnom redovitom prometu najviše putnika prevezli **Croatia Airlines 487.365**, potom **Lufthansa 84.403** te low cost avio prijevoznik **Germanwings 89.802**.

Prema izvješću dinamike slijetanja zrakoplova na ZLZ u prvih sedam mjeseci 2009. najviše slijetanja zrakoplova u međunarodnom redovitom prometu ostvarila je Croatia Airlines s 3.726 slijetanja potom Lufthansa s 814 slijetanja te Germanwings s 400 slijetanja.

Iz perspektive sadašnjih najava prometa zrakoplova u zimskoj sezoni, ZLZ ne očekuje značajniji pad prometa. Predviđanja su 4 % manje ukupnog broja putnika u odnosu na prošlu godinu kada je zabilježeno 2,114.640 putnika u redovitom prometovanju na ZLZ.

ZRAČNA LUKA PULA

U periodu od 1. siječnja zaključno sa 31. srpnjem 2009. godine ostvaren je promet od **163.175 putnika**, u istom periodu prošle godine ostvareno je 208.801 putnika, što znači da je došlo do smanjenja broja putnika od 21,5 % u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Kod broja zrakoplovnih operacija u periodu od 1. siječnja zaključno sa 31. srpnjem 2009. godine ostvareno je 5408 zrakoplovnih operacija, u odnosu na isti period 2008. godine kad je bilo 5496 zrakoplovnih operacija, što je smanjenje od svega 2%.

Najveći broj putnika u periodu od 1. siječnja zaključno sa 30. lipnjem 2009. godine dolazi **iz Ujedinjenog Kraljevstva 21.424** što iznosi 27% od ukupnog broja putnika, dok su na drugom mjestu putnici **iz Rusije sa 13.852** što iznosi 18% od ukupnog broja putnika, na trećem mjestu **domaći putnici 14.646** što iznosi 19% od ukupnog broja putnika, a na četvrtom **Francuzi sa 10.659** putnika što iznosi 14% od ukupnog broja putnika.

Iz odnosa prometa putnika prema destinacijama, dakle najposjećenijim gradovima u periodu od 1. siječnja zaključno sa 30. lipnjem 2009. godine najveći broj putnika dolazi iz Moskve 12075 (Zračna luka Domodedovo 9950 i Zračna luka Vnukovo 2125), a zatim slijede London sa 14321 (Zračna

luka Stansted 9646 i Zračna luka Gatwick 4675) i Paris 8222 (Zračna luka Orly 4467 i Zračna luka Charles de Gaulle 3755).

U odnosu na proteklu godinu najveći pad prometa putnika vidljiv je na ruskom tržištu koje je za Zračnu luku Pula proteklih godina bilo dominantno. Isto tako manje putnika dolazi i iz Ujedinjenog Kraljevstva, dok je porast prometa putnika zabilježen kod putnika koji dolaze iz Francuske. Najveći porast broja putnika zabilježen je kod putnika koji dolaze iz Srbije i to od 86% u odnosu na 2008.

Podaci o broju putnika od 1. do 10. kolovoza pokazuju da je u kolovozu došlo do rasta broja putnika, ukupan broj putnika u tom razdoblju iznosio je 27.914. Proteklog vikenda je u Zračnu luku Pula sletjelo 8846 putnika, a prognoziramo da bi sljedećeg vikenda taj broj trebao biti i veći.

Obzirom na dosadašnje pokazatelje i najave koje imamo procjenjujemo da bi broj putnika u kolovozu trebao biti na razini broja putnika u kolovozu 2008.

ZRAČNA LUKA RIJEKA

Zračna luka Rijeka u razdoblju od I-VII 2009. godine ostvarila je **ukupno 63.919 putnika** što je u odnosu na isto razdoblje prošle godine povećanje prometa od 4% odnosno 2457 putnika više.

Primarno emitivno tržište je tržište Njemačke gdje LCC prijevoznik TUIfly prometuje s pet gradova (Koln, Hannover, Stuttgart, Memmingen i Leipzig).

Ostala tržišta po važnosti su tržište V. Britanije, Izraela, Litve, Latvije, Norveške, Ukrajine, Švicarske, Češke, Njemačke, Slovačke i Italije gdje zrakoplovi prometuju iz Londona, Tel-Aviva, Vilnusa, Rige, Osla, Lvova, Zuricha, Praga, Nuernberga, Košica i Bolzana.

Osnovna karakteristika prometa je takva da LCC prijevoznici ostvaruju 82% ukupno ostvarenog međunarodnog prometa putnika, 10% otpada na charterski promet, 6% redovni te 2% izvanredni promet. U redovitom prometu sudjeluje šest prijevoznika, a u izvanrednom sedam (charter).

Zračna luka Rijeka očekuje promet putnika u 2009. godini na razini lanjskog.

ZRAČNA LUKA ZADAR

Zračna luka Zadar iz godine u godinu ostvaruje sve bolje rezultate. Nakon poslijeratne obnove zračne luke, te ponovnog puštanja u promet 2000. godine, broj putnika se kroz godine, osim 2006. godine, konstantno povećavao. Sukladno povećanju broja putnika, širila se i sama Zračna luka. Naime 2006. godine izgrađeni su novi domaći i međunarodni dolazak, te su prošireni prostori za odlazak putnika, kao i popratna uslužna infrastruktura, a sve u svrhu pružanja bolje usluge putnicima.

Rekordni broj putnika u svojoj 40 godišnjoj povijesti Zračna luka Zadar ostvarila je prošle **2008. godine** kada se je preko zračne luke prevezlo **gotovo 160.000 putnika**. Međutim, ova godina, s povećanjem prometa za više od 30 posto zasigurno će postaviti novi rekord u broju putnika, te sukladno tome planiramo promet od **220.000 putnika**.

U ostvarivanju ove brojke umnogome su pomogle niskotarifne kompanije preko kojih je Zadar povezan s brojnim destinacijama iz cijele Europe. Kada govorimo o niskotarifnim kompanijama, nezaobilazno je ime kompanije Ryanair, koji sa svojih 7 destinacija čini kompaniju broj 1 na Zračnoj luci Zadar. Ne smijemo zanemariti niti Germanwings, Skyeurope i ostale manje niskotarifne kompanije, koje zasigurno popravljaju ukupan broj putnika na Zračnoj luci Zadar. Domaći promet je također u porastu te čini 25 posto ukupnog prometa Zračne luke.

Sljedeće godine očekujemo promet od gotovo 300.000 putnika.

ZRAČNA LUKA SPLIT

U Zračnoj luci Split od početka godine **do 15. kolovoza 2009.** bilo je **728.500 putnika** što je 5 % manje nego u istom razdoblju prošle godine.

Promet zrakoplova je za 8 % manji, što sugerira činjenicu da su zračni prijevoznici koristili zrakoplove većeg kapaciteta uz prosječno jednak stupanj popunjenosti.

Ohrabruje činjenica da raste broj zrakoplova poslovne avijacije. Vršna dnevna i satna opterećenja su na prošlogodišnjim razinama.

Do kraja turističke sezone ne očekujemo bitne promjene u dosadašnjim trendovima.

ZRAČNA LUKA OSIJEK

Iz podataka je vidljivo da je ukupan promet u prvih sedam mjeseci 2009. godine veći u odnosu na isto razdoblje 2008. godine.

U 2009. godini uvedena je charter linija Osijek–Hurghada (Egipat) jednom tjedno, te letovi Ryanair-a Osijek–Frankfurt/Hahn dva puta tjedno, dok Croatia Airlines i ove godine obavlja sezonske letove za Split i Zagreb jednom tjedno.

Do kraja godine očekujemo da će, sukladno postojećem redu letenja, realizacija prometa biti povećana za planiranih 10% (**2008. godina ukupno 14.685 putnika**), s tendencijom jednakog rasta i u 2010. godini.

ZRAČNA LUKA DUBROVNIK

Zračna luka Dubrovnik je već u jesen prošle godine započela s antirecesijskim mjerama, te je srezala sve troškove poslovanja koji ne utječu na konkurentnost i uključila se u pregovaranje i poticaje za sve operatere koji su u 2008. letjeli za dubrovačku zračnu luku.

Nadalje, s jednim od najvećih low cost prijevoznika EasyJet-om počela je suradnja na partnerskim osnovama, s posebnom pažnjom da se ne ugrozi tržišni položaj postojećih operatora. Nakon pregovora **EasyJet** je otvorio **6 destinacija prema Dubrovniku** za ovo ljeto.

Sve u svemu, **planirani nalet za dubrovačku zračnu luku za oko 5% je veći od prethodne godine**. S obzirom na najavljena smanjenja bookinga, svojim sredstvima, ali i korištenjem sredstava Hrvatske turističke zajednice te lokalnih turističkih zajednica, napravili agresivnu marketinšku kampanju u in-flight magazinima velikih low cost prijevoznika. Slijedom iznesenog kampanja je odrađena s avioprijevoznicima: EasyJet koji mjesečno preveze 4,3 milijuna putnika, Jet2Com, Sky Europe i Click Air.

Prva zemlja po broju putnika na Zračnoj luci Dubrovnik je Velika Britanija, a na drugom mjestu su putnici iz hrvatskih zračnih luka. Dio ovih putnika također su strani putnici koji u Zračnoj luci Zagreb presjedaju na domaće linije. Na trećem mjestu su putnici iz Francuske, Njemačke, pa zatim slijede Španjolci, koji unatoč velikoj krizi gospodarstva nisu znatnije podbacili u broju dolazaka.

U povijesti Zračne luke Dubrovnik nismo imali toliko izravnih redovnih letova kao ove godine. Dubrovnik je izravnim redovnim letovima povezan s 44 europske destinacije. Najbolje smo povezani sa Njemačkom, odakle letimo iz 8 gradova, te Velikom Britanijom s kojom imamo veze s 8 aerodroma. Posebnim uspjehom smatramo otvaranje 11 novih linija koje u 2008. godini nismo imali a to su: Helsinki, Berlin, Milano, Varšava, Bukurešt, Ženeva, Liverpool, Southampton, Leeds, Belfast i Beograd.

Osim završetka terminala „B“ kojeg planiramo pustiti u promet u proljeće 2010. godine, nadamo se odmah nastaviti rekonstrukciju terminala „C“ i to bespovratnim investicijskim pristupnim fondovima EU za koje smo već aplicirali, budući da imamo urednu projektnu dokumentaciju i građevinske dozvole.

Osim terminala, samostalno ili uz pomoć renomiranih stranih partnera, namjeravamo relocirati postrojenje za avio gorivo, izgraditi rulnu stazu „Indija“ te proširiti platformu prema istočnoj strani, što uključuje i izgradnju centra za generalnu avijaciju odnosno poslovne mlažnjake.